

CERCLE
CATALÀ
DE NEGOCIS

INFOCCN

Cronologia del dèficit fiscal de Catalunya

ANY	<u>PIB*</u> M€		<u>Dèficit fiscal</u> M€
2023	275.312 est.	➔ <u>Dèficit fiscal sense sostre</u>	04 33.863.
2022	270.710	La manca de transparència fa que qualsevol càlcul de les balances fiscals sigui una suposició. Però si es calcula en funció de la xifra aportada pel govern espanyol respecte de l'any 2005, podem estimar que enguany serà el segon any consecutiu que Catalunya superi els 33.000 M€ de dèficit fiscal.	33.297
2021	244.839	A això encara hi haurem d'afegir els prop de 5.000 M€ anuals que la Generalitat recapta amb impostos propis recentment creats o ceditats, amb la finalitat de mitigar l'infrafinançament crònic que pateix, esprenent encara més els contribuents, empreses i consumidors per evitar haver de plantar cara al govern espanyol i treballar per millorar el finançament autonòmic sense repercutir-ho en els contribuents.	30.115
2020	225.059		27.682
2019	251.556	➔ <u>Trenquem el sostre dels 30.000 M€</u>	03 30.941
2018	242.434	El 2019, per primera vegada, el dèficit fiscal de Catalunya va trencar el sostre dels 30.000 M€, això bo i suposant correctes les dades publicades pel govern espanyol el 2009 i suposant constant des d'aleshores la relació entre el dèficit fiscal i el PIB; cosa molt qüestionable, ja que durant el procés sobiranista Espanya va reduir molt significativament les seves inversions a Catalunya.	29.819
2017	232.187	En qualsevol cas, si el 2013 la Generalitat es va afanyar a corregir a la baixa el dèficit fiscal de Catalunya motivat pel descens del PIB, sorprèn que una vegada recuperat el PIB i arribant any rere any a màxims històrics, la Conselleria d'economia no tornés a actualitzar les dades del dèficit fiscal, aquesta vegada a l'alça amb la mateixa celeritat que el 2013 el va rectificar a la baixa.	28.559
2016	222.514		27.369
2015	213.746	Tanmateix, encara que disposéssim de les dades oficials, estarien plenes de paranys com la centrifugació del 83% de la despesa pública que s'executa a Madrid i compta com a inversió a altres CCAA, les altes taxes d'economia submergida a 30 províncies, la concentració a Madrid de l'oferta pública laboral, i un llarg etcètera.	26.290
2014	204.896		25.202
2013	201.531	➔ <u>Gencat publica les balances fiscals</u>	02 24.788
2012	201.768	El 2013, la Conselleria d'economia de la Generalitat va recalcular el dèficit fiscal de Catalunya oferint la xifra de 16.700 M€. Al·legava que la reducció del dèficit fiscal s'explicava pel descens del PIB en un context de crisi econòmica i va reduir el seu pes sobre el PIB. Tot plegat semblava prou coherent i ningú va gosar qüestionar-ho.	24.818
2011	208.341	Suposant constant la relació entre el dèficit fiscal i el PIB, és possible que el dèficit fiscal de Catalunya s'hagués reduït, però respecte a la xifra de 2009 (25.437 M€), en cap cas respecte de la de 2005 (22.500 M€), simplement perquè el PIB era més alt. Durant els anys previs a la crisi de 2008 el dèficit fiscal no havia deixat de créixer arribant al que fins aleshores seria el màxim històric de 26.595 M€.	25.626
2010	208.593		25.657
2009	206.813	➔ <u>Publicació de les balances fiscals</u>	01 25.437
2008	216.220	El 2009 el govern espanyol va publicar per primera i única vegada les balances fiscals de les CCAA, xifrant el dèficit fiscal de Catalunya en 22.500 M€. Però no va publicar les de l'any en curs quan el PIB de Catalunya era de 206.813 M€, sinó les de l'any 2005 quan el PIB català era de 183.581 M€.	26.595
2007	212.244	Tothom va suposar que la dada de l'espòli era constant; tanmateix està lligada a l'evolució del PIB. Suposant encertada la metodologia de càlcul emprada (sic) i suposant constant la relació entre PIB i dèficit fiscal, el 2009 en el moment de publicació de les primeres balances fiscals, el dèficit fiscal de Catalunya era de 25.437 M€. Entre 2005 i 2008 el dèficit fiscal va seguir augmentant a mesura que creixia el PIB de Catalunya.	26.106
2006	199.153		24.496
2005	183.581	Des d'aleshores, el govern espanyol no ha tornat a publicar les balances fiscals, obrint la porta a múltiples especulacions interessades sobre la seva evolució.	22.500

ANY

Deute de la Generalitat

La manca d'un sistema de finançament autònom just i funcional va obligar la Generalitat a endeutar-se amb l'estat espanyol fins a límits històrics i emetre deute malgrat mantenir un dèficit fiscal de més de 25.000 M€ anuals.

2023

2022

2021

2020

2019

2018

2017

2016

2015

2014

2013

2012

2011

2010

2009

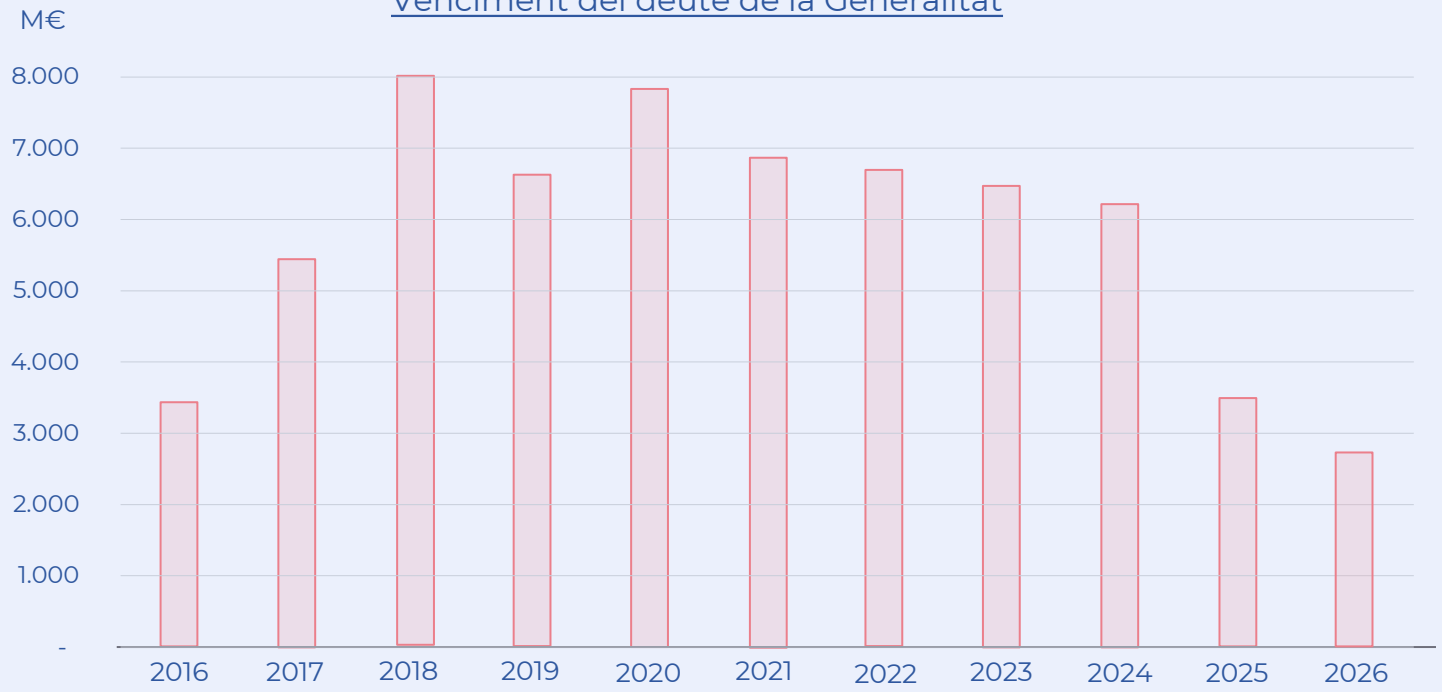
2008

2007

2006

2005

Venciment del deute de la Generalitat

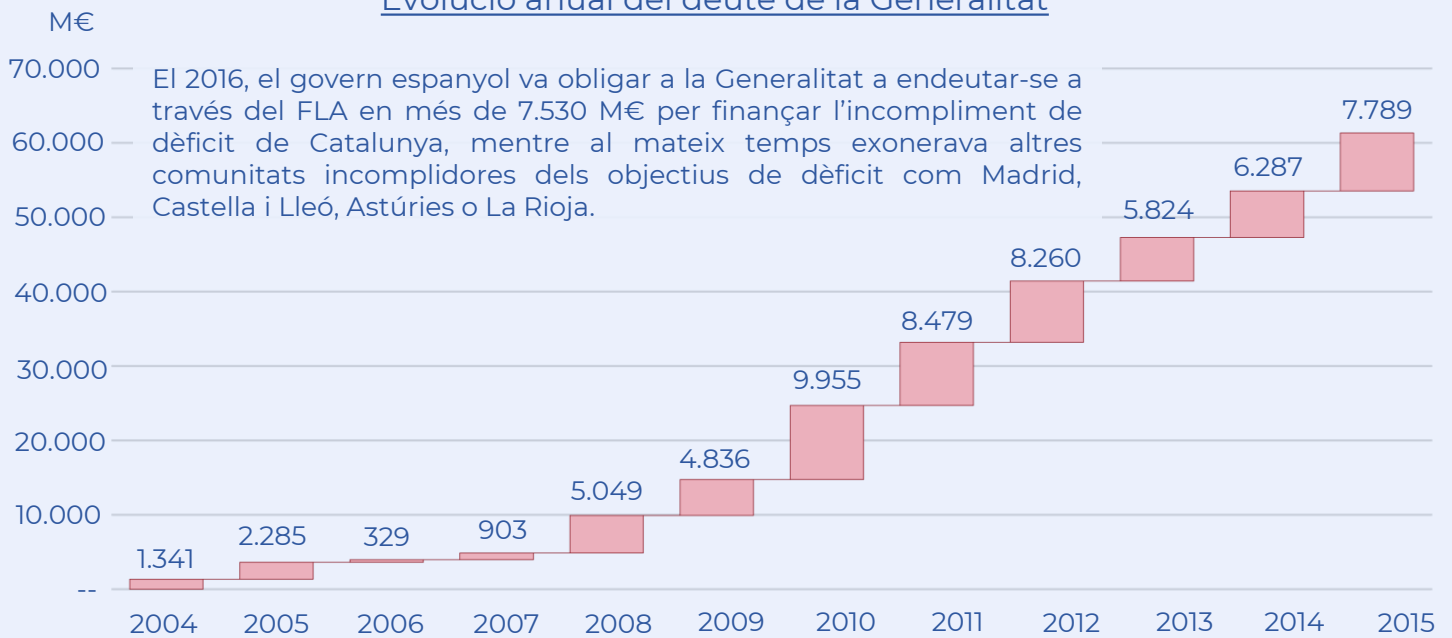

03

Deute de la Generalitat

La manca d'un sistema de finançament autònom just i funcional va obligar la Generalitat a endeutar-se amb l'estat espanyol i a emetre deute malgrat mantenir un dèficit fiscal de més de 25.000 M€ anuals. Teòricament, el FLA havia de ser un mecanisme de finançament autònom, però a la pràctica va servir per finançar el govern central. El govern espanyol prestava uns diners que prèviament havia retingut amb la manca d'inversions a Catalunya, per després establir venciments de deute segons les seves pròpies necessitats de tresoreria.

Evolució anual del deute de la Generalitat

02

Rescat encobert d'Espanya

La crisi de 2008 va esclatar en un moment de sobreendeutament de l'Estat. Els anys següents varen estar marcats per constants retallades de la despesa pública, els rescats del sistema bancari mentre es multiplicaven les execucions hipotecàries als seus clients, i per les polítiques monetàries expansives del BCE. En pocs anys el fons de reserva de la Seguretat Social va passar de més de 68.000 M€ a tenir un endeutament crònic que la recuperació econòmica no ha pogut corregir.

Evolució del fons de reserva de la Seguretat Social

Fons de reserva de la Seguretat Social

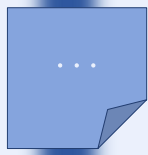
La crisi de 2008 va provocar que la Seguretat Social només pogués recaptar més del 45% del finançament necessari per cobrir les pensions del mes següent.

01

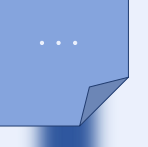
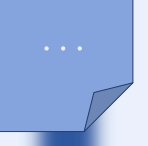
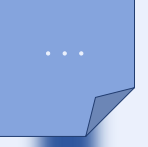
ANY

07

➔ Sota l'ombra de la taula de negociació

A la llum dels darrers quaranta-cinc anys, el sistema de finançament autonòmic es pot resumir de la següent manera: l'Estat triga lustres a transferir competències recollides tant la constitució com a l'Estatut d'Autonomia, i quan ho fa acostumava a demorar tant com pot la transferia del finançament vinculat a cada nova competència. Així, que la Generalitat s'ha d'endeutar, crear nous impostos o retallar despeses d'altres partides per finançar les noves competències transferies.

➔ El dèficit fiscal supera els 30.000 M€

El dèficit fiscal de Catalunya supera per primera vegada els 30.000 M€ amb la complicitat dels agents polítics, econòmics i socials catalans que tracten d'ocultar-lo. En ple procés sobiranista, l'ATC contracta 800 nous funcionaris i obre noves oficines a la Zona Franca de Barcelona. En aquell context, molts vàrem entendre que s'estaven preparant estructures d'estat per fer la independència. Res més lluny de la realitat. La reforma de l'ATC responia a la necessitat de crear fins a disset nous impostos (de moment) mentre es mantenien els impostos cedits per l'estat espanyol en els tipus més alts. En total, enguany, la Generalitat espera recaptar prop de 5.000 M€ amb aquests nous impostos.

06

➔ La crisi de 2012

El rescat d'Espanya per part del BCE va arribar en un moment de màxima tensió en motiu del dèficit fiscal de Catalunya i la manca d'inversions públiques que juntament amb retallada del nou Estatut d'Autonomia i la negativa a crear un nou marc fiscal va suposar el detonat de les reivindicacions independentistes.

La manca d'un sistema de finançament just i eficient va originar que Catalunya entrés en dèficit públic, incomplint els objectius de la UE que condicionaven el rescat d'Espanya. A causa d'això, l'estat va obligar la Generalitat a endeutar-se a través del FLA mentre exonerava altres comunitats igualment incomplidores amb el dèficit públic com Madrid, La Rioja, Castella i Lleó o Astúries.

05

➔ El traspàs de les rodalies

Quan el mateix partit governava a la Generalitat i a Madrid les coses no anaven gaire millor. El 2009 el president Montilla (PSC) va acordar el traspàs de les rodalies amb el ministre Blanco (PSOE). Però, finalment, només es va transferir la gestió de la neteja de les estacions i dels horaris. La titularitat de la xarxa va continuar essent estatal tot i que la constitució permet el traspàs de xarxes intraregionals.

04

➔ La política de peix al cove

Quan l'estabilitat política del govern central depenia dels partits regionals es negociaven nous traspassos competencials, això sí, sense sobrepassar el marc constitucional. Tanmateix, el govern central acostumava a demorar tant com podia la transferència del finançament necessari perquè la Generalitat es pogués fer càrrec de les noves competències transferides. Però, per a alguns, allò era millor que no res.

03

➔ El cop d'estat del 23-F

El cop d'estat de 23 de febrer de 1981 va tenir com a conseqüència la reforma de la llei marc que havia de regular el finançament autonòmic, impedint que Catalunya disposés d'un sistema fiscal concertat, com el País Basc o Navarra.

02

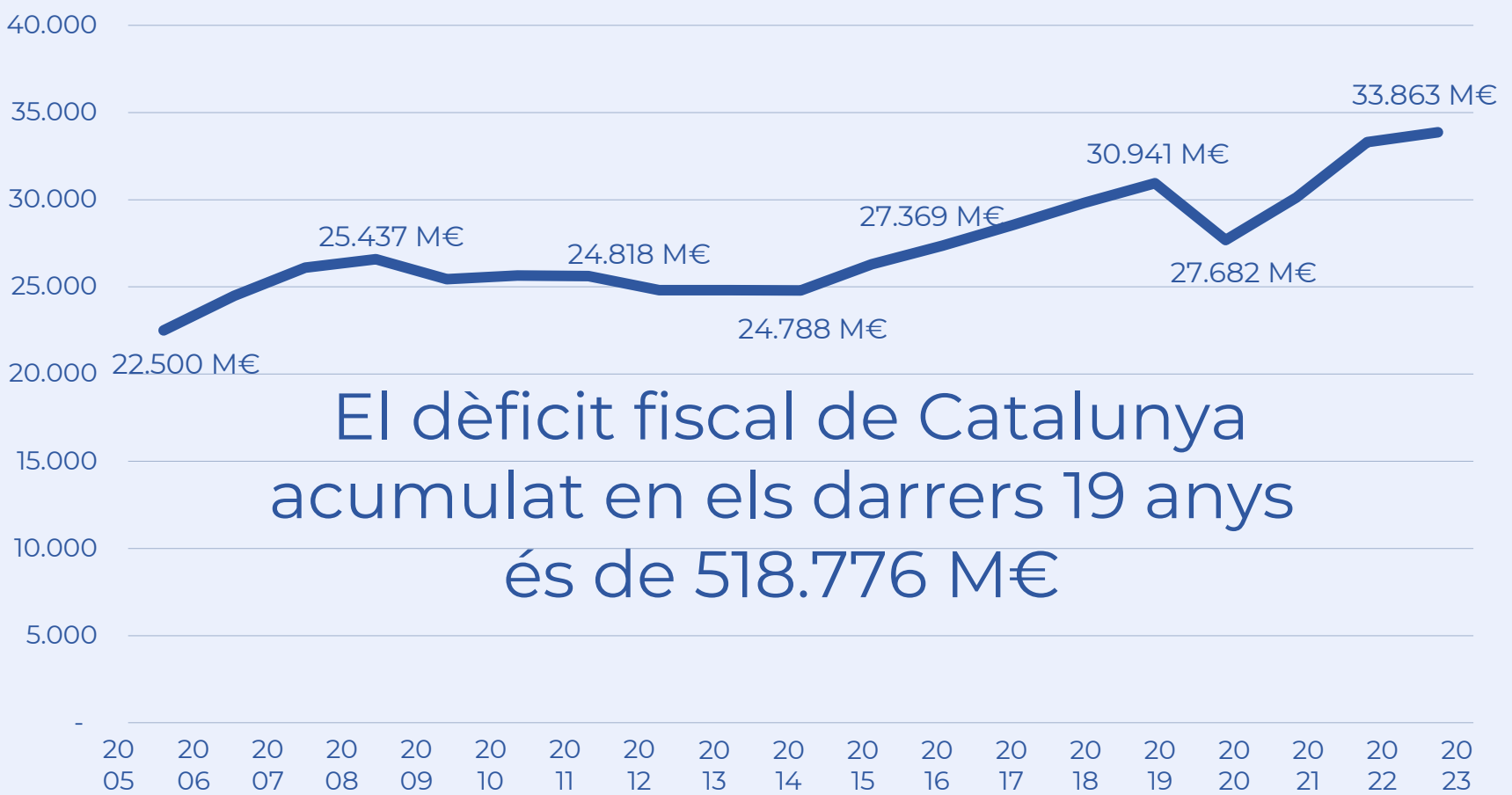
➔ La constitució de 1978

Tant la constitució de 1978 com els estatuts d'autonomia estableixen les competències del govern central i de cada comunitat. El desplegament de les competències podria haver estat automàtic, però, tanmateix, sovint depèn de negociacions polítiques i del suport dels partits regionals als partits en el govern a Madrid. Això ha fet demorar dècades el traspàs de nombroses competències. De fet, l'Estatut de Sau mai va arribar a desplegar tota la seva capacitat competencial.

01

Evolució del dèficit fiscal de Catalunya

El dèficit fiscal de Catalunya acumulat en els darrers 19 anys és de 518.776 M€

Suposada constant la relació entre el dèficit fiscal de Catalunya i el seu PIB i atenent a les dades proporcionades per l'estat espanyol el 2009 respecte al dèficit fiscal de 2005, el dèficit fiscal de Catalunya acumulat en els darrers dinou anys és de 518.776 M€.

Tanmateix, la relació constant entre el dèficit fiscal i el PIB és una suposició que hem de fer davant la manca de dades públiques oficials. Però cal considerar que nombrosos indicadors mostren que durant el procés sobiranista les inversions de l'estat a Catalunya varen patir un bloqueig per raons polítiques, cosa que fa augmentar encara més el balanç final.

Breu resum del model de finançament de Catalunya

01

La constitució de 1978 i l'estatut de 1979 estableixen les competències de les CCAA i de l'estat. Però les competències de la Generalitat no es despleguen directament. En gran part el seu desplegament depèn de la voluntat política del govern espanyol.

02

Durant dècades Madrid transferia competències a la Generalitat a canvi d'estabilitat política al Congrés dels Diputats. Tanmateix, no ens donaven res que no fos nostre, ja que moltes es podien transferir per la simple aplicació de l'Estatut d'Autonomia.

03

Això, era percebut com un xantatge per part de la classe política espanyola i per un electorat cada vegada més catalanofòbic. Però, sovint les noves competències no anaven acompanyades de la corresponent transferència pressupostària.

04

Així que l'assumpció de noves competències suposava fer un sobreesforç econòmic. La Generalitat bé havia d'endeutar-se o bé havia de retallar despeses d'altres partides per assumir les noves competències cedides a costa de la qualitat dels serveis públics.

05

Posteriorment, l'estat espanyol va cedir a les CCAA alguns impostos com l'Impost de successions i donacions, així com trams de l'IRPF. La Generalitat ho va acceptar amb la finalitat de mitigar el dèficit de finançament crònic que patia.

06

Però, això va generar més desigualtats entre les diferents CCAA. Moltes comunitats receptores netes de transferències podien suprimir i rebaixar els impostos cedits, mentre que Catalunya els havia de mantenir en els tipus més alts, com ara l'IRPF.

07

Durant la crisi de 2008, la Generalitat va haver d'emetre bons als mercats de deute i poc després va haver de recórrer al finançament a través del Fons de Liquiditat Autònoma (FLA) mentre l'estat exonerava altres CCAA d'haver de recórrer al FLA.

08

Finalment, a la dècada de 2010-2020, davant l'augment del dèficit fiscal i la manca d'inversions de l'estat a Catalunya, la Generalitat va crear disset nous impostos amb la finalitat de corregir el dèficit crònic de finançament.

09

L'estat no deixa de recaptar a Catalunya la part dels impostos que va destinada a satisfer les competències cedides a la Generalitat; de tal manera que a la pràctica, la transferència de competències ha permès finançar a l'estat de forma encoberta.

